



Yhdenvertaisuusvaltuutetun lausunto hallituksen esityksestä koskien ulkomaalaislain oleskelulupasääntelyn kehittämistä (HE 26/2024 vp)

Hallintovaliokunnan kuuleminen 7.6.2024



Ulkomaalaislain periaate oikeuksien rajoitusten välttämättömyydestä uhkaa jäädä ilman merkitystä

Ulkomaalaislain 5 §: **Ulkomaalaisen oikeuksien kunnioittaminen**

Lakia sovellettaessa ei ulkomaalaisen oikeuksia saa rajoittaa enempää kuin on välttämätöntä.

- Tämä lain säännös uhkaa muuttua lain tyhjäksi kirjaimeksi, kun lakiin tuodaan pykälätasolla yhä uusia, ehdottomia perusteita evätä oleskelulupa ja heikentää ulkomaalaisen oikeuksia.



Maahantulosäännösten kiertämistä koskeva uudistus on monimutkainen ja vaikeasti hahmotettava

- Hallitus esittää ulkomaalaislakiin lukuisia uusia pykälä ja kohtia, joista muodostuu hyvin monimutkainen kokonaisuus.
- Uudet pykälät ja kohdat sekä niiden suhde muuhun lainsäädäntöön olisivat vaikeasti hahmotettavissa niin hakijalle kuin oikeusavustajille ja viranomaisille.
- Useat ehdotetuista lainkohdista on kirjoitettu siinä määrin epämääräiseen ja laveaan muotoon, että ne mahdollistavat oleskeluluvan epäämisen hyvin monissa tilanteissa.



Esitys heikentää tai jopa loukkaa perhe-elämän suojaa ja lapsen oikeuksia

- Yksintulleiden alaikäisten asema ja ehdotettu 36 c §:n 1 momentin 4 kohta
 - Yleiset maahanmuuton rajoittamista ja kontrollia koskevat näkökohdat eivät voi syrjäyttää lapsen etua koskevia näkökohtia.
 - Lainkohdassa ei riittävästi huomioida perheen läheisyyden merkitystä lapsen edun arvioinnissa. YK:n lapsen oikeuksien komitea on ilmaissut huolensa yksintulleiden alaikäisten perheenyhdistämistä koskevista käytännöistä.
 - Valtuutettu esittää esitetyn lainkohdan poistamista tai vähintään siitä poikkeamista, jos perheenkokoaja on saanut oleskeluluvan UlkL 87 §:n, 88 §:n, 52 §:n tai 52 a §:n perusteella.
- Esityksen eri lainkohtien vaikutuksia lapsiperheisiin ei ole riittävästi arvioitu.



Paperittomien henkilöiden voi olla mahdotonta virallistaa oleskelunsa

- Ehdotetulla 36 b §:n 1 momentin 1 kohdalla käytännössä estettäisiin paperittomien ihmisten mahdollisuudet tulevaisuudessa laillistaa oleskelunsa.
- Sisäministeriön selvityksen mukaan viranomaisten näkökulmasta henkilöt ovat paremmin viranomaisten tavoitettavissa, kun heillä on oleskeluoikeus maassa.
- Esitys on omiaan vahvistamaan varjoyhteiskunnan syntymistä, harmaata taloutta, hyväksikäytön lisääntymistä sekä heikentämään viranomaisten tietopohjaa maassa oleskelevista ihmisistä.



YHDENVERTAISUUSVALTUUTETTU
DISKRIMINERINGSOMBUDSMANNEN

Kiitos!

Kristina Stenman, yhdenvertaisuusvaltuutettu
Elsa Korkman, asiantuntija